

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3338/2022. (VII. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 4.Bhar.28/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdés alapján a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 4.Bhar.28/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozót mint I. rendű terheltet a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2017. február 13-án kelt, 15.B.VIII.30.867/2015/44. számú ítéletében felmentette a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 376. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette, valamint a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett, nagyobb vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette miatt ellene emelt vád alól.
- [3] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2017. november 23-án kelt, 23.Bf.VIII.8529/2017/19. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.
- [4] A megismételt eljárásban az indítványozót a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2019. május 28-án kelt, 16.B.30.009/2018/22. számú ítéletével felmentette a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette miatt ellene emelt vád alól.
- [5] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2020. november 11-én kelt 25.Bf.11.688/2019/15. számú ítéletével az indítványozó bűnösségét a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetésében megállapította. Ezért őt a bíróság 500 napi tétel, napi tételenként 1200 Ft, összesen 600 000 Ft pénzbüntetésre ítélte.
- [6] A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 2021. szeptember 16-án jogerős 4.Bhar.28/2021/9. számú ítéletével a másodfokú bíróság ítéletét a minősítés tekintetében megváltoztatta, és a folytatólagos elkövetésre utalást mellőzte. Egyebekben az elsőfokú bírósági ítéletet az indítványozó tekintetében helybenhagyta.
- [7] Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 25.Bf.11.688/2019/15. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 4.Bhar.28/2021/9. számú ítéletei alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése céljából 2021. december 13-án az elsőfokú bíróság útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdést, a II. cikket, a IV. cikk (1) bekezdést, a XXIV. cikk (1) bekezdést, a XXVIII. cikk (1), (3), (7) bekezdést, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét. Az indítványozó ezek alapján a másod- és a harmadfokú ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Fővárosi Ítéltábla támadott ítéletét – kézbesítési vélelem alapján – az indítványozó 2021. november 8-án vette át, és alkotmányjogi panaszát 2021. december 13-án nyújtotta be. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a panasz a harmadfokú határozat tekintetében határidőben érkezett.

- [10] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló indítvány csak részben felel meg az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek.
- [11] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), a támadott bírósági határozat megjelölését (Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 4.Bhar.28/2021/9. számú ítélete), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az I. cikk (1), (3) bekezdést, a II. cikket, a IV. cikk (1) bekezdést, a XXIV. cikk (1) bekezdést, a XXVIII. cikk (1), (3), (7) bekezdést]. Az indítvány indokolást tartalmaz – az Alaptörvény II. cikk, IV. cikk (1) bekezdés, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdés kivételével – arra vonatkozóan, hogy a támadott bírósági határozatok miért ellentétesek az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseivel; továbbá kifejezett kérelmet rögzít ezen bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [12] Az indítvány az alábbiak szerint nem tesz eleget a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek.
- [13] Az Alaptörvény az I. cikk (1), (3) bekezdéssel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem tartalmazzak az Alaptörvényben biztosított jogot, így alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {3224/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [12]; 231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [14] Az indítványozó hivatkozik az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének a megsértésére is. Az Alkotmánybíróság utal korábbi döntéseire, amelyek szerint nincs hatásköre az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára {3258/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [16]; 3203/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [15] Az indítvány az Alaptörvény II. cikk, IV. cikk (1) bekezdés, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdés tekintetében nem tartalmaz alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az érdemi elbírálás akadálya {pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [16] Az indítvány csak a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdés tekintetében tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos kifogásokat az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdéssel összefüggésben vizsgálta.
- [17] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az alkotmányjogi panasznak alapul szolgáló büntető ügyben terhelt volt, így az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a panasz benyújtására jogosultnak és érintettnek tekinthető, a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [18] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a büntetőügyben eljáró bíróság döntése ellen az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott, de a nyomozó hatóság eljárását is kifogásoló alkotmányjogi panasz vizsgálata nem az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, hanem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján végezhető el összességében a büntetőeljárás egésze vonatkozásában. Így lehet biztosítani, hogy a büntetőeljárás egésze, mint olyan megfeleljen a tisztességesség követelményének {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [44]}.
- [20] Az indítványozó a bűnösségét kimondó másodfokú és harmadfokú határozatokat támadó indokolásában törvényességi kifogásokat vet fel. Ennek következtében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványa vonatkozásában azt állítja, hogy a bűnösségét megállapító határozatokat a bíróságok *contra legem* jogértelmezéssel hozták. Eszerint a tényállást nem megalapozottan állapították meg, valamint tévesen ítélték meg, hogy az indítványozó bűncselekményt követett el. Álláspontja szerint a harmadfokú bíróság nem mérlegelheti felül a másodfokú bíróság által megállapított tényállást és ezért nem is

térhet el attól. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésben rögzített védelemhez való jog sérelmének tartja, hogy az általa indítványozott tanút a büntetőeljárás során nem hallgatták meg.

- [21] A támadott harmadfokú ítéletben a bíróság rögzítette, hogy a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 619. § (3) bekezdése alapján, „ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés értelmében megalapozatlan és a helyes tényállás az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján megállapítható, vagy a helytelen ténybeli következtetés az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján kiküszöbölhető, a harmadfokú bíróság a tényállást hivatalból kiegészíti, illetve helyesbíti. A fentiekre figyelemmel a harmadfokú bíróság az imént rögzítettek szerint járt el, tekintettel arra, hogy a Be. 619. § (2) bekezdése értelmében a harmadfokú eljárásban nincs helye bizonyításnak” (támadott ítélet, Indokolás [31]). Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy ezen bírói mérlegelés az indítványozóra nézve kedvezőbb eredménnyel járt, mert a harmadfokú bíróság a folytatolagos elkövetést az indítványozó cselekményének minősítéséből mellőzte.
- [22] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozónak a tisztességes eljárásra (*contra legem* az eljárási szabályok értelmezése, téves tényállás és minősítés) és ezzel összefüggésben a védelemhez való jog sérelmére (a védelem által indítványozott tanú meghallgatásának mellőzése) vonatkozó észrevételei valójában a számára kedvezőtlen bírósági döntés törvényességi kritikáját tartalmazzák.
- [23] Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban többször hangsúlyozta azon álláspontját, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belüli újabb jogorvoslati fórumnak, a jogorvoslattal már nem támadható bírósági határozatok által okozott jogsérelem orvoslása eszközének. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]]. Az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]].
- [24] Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy a vele szemben folytatott büntetőeljárás 11 évig tartott, amely álláspontja szerint az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog megsértésére vezetett.
- [25] Az Alkotmánybíróság a 2/2017. (II. 10.) AB határozatban foglalkozott részletesen az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog alkotmányos tartalmával. Ebben a határozatában az Alkotmánybíróság utalt arra, hogy ez a jog a tisztességes eljáráshoz való jog egyik részjogosítványa. Ennek következtében a büntetőeljárás időtartama – a büntetőeljárásra vonatkozó törvény betartása esetén is – sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, ha abban az eljáró bíróságoknak felróható indokolatlan téltenségi időszakok tapasztalhatók és a büntetőper kirívó hosszát az ügy bonyolultsága sem indokolja. Az Alkotmánybíróság határozatban rögzített alkotmányos követelmény alapján a büntetés kiszabása során a sérelem orvosolható oly módon, hogy a bíróság a terhelttel szemben alkalmazott büntetőjogi jogkövetkezményt az eljárás elhúzódása miatt enyhíti, valamint határozatának indokolása rögzíti az eljárás elhúzódásának a tényét, továbbá azzal összefüggésben a büntetés enyhítését és az enyhítés mértékét [legutóbb pl. 3320/2018. (VII. 23.) AB határozat, Indokolás [38], eredetileg: 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [82]].
- [26] Jelen ügyben a másod- és a harmadfokon eljáró bíróságok nyomatékos enyhítő körülményként értékelték – a terhelt előélete és egészségi állapota mellett – az „igen tetemes időmúlást” és azt, hogy a „másodfokú ítélet kihirdetését követően is csaknem egy év ismét eltelt”. Ennek következtében a bíróságok a szabadságvesztés legenyhébb mértékét is túlzottnak tartották és helyette pénzbüntetést szabtak ki (másodfokú ítélet, Indokolás [79]–[81], harmadfokú ítélet, Indokolás [64]).
- [27] Mindezen körülmények figyelembe vételével az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az alkotmányjogi panaszban szereplő kifogások a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vetnek fel, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem alapoznak meg.

[28] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. június 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/5038/2021.

